

A FALU

A XI. Országos Főépítési Konferencia ajánlásai

Túristvándi Község Önkormányzata és az Országos Főépítési Kollégium 2006. szeptember 6–8-án Túristvándiban rendezte meg a XI. Országos Főépítési Konferenciát. A tanácskozás résztvevői a nyitó plenáris ülésen elhangzottak ismeretében három szekcióban – három, különböző megközelítésben – vitatták meg a Konferencia címadó témáját. A Konferencia az alábbi ajánlásokat fogalmazta meg:

A FALU NÉMA KIÁLTÁSA

Édes Hazánk tündérkertje a vidék, s benne a falu, veszélyben van. Az erőteljes átalakítás nem csak a mezőgazdasági termelést – és ezen keresztül a tájat – változtatja meg, hanem alapvetően érinti a falvak társadalmát. A folyamat a községeket fizikailag is súlyosan károsítja. Mégis van pad a házak előtt, még mindig ültet diófát a férfiember, tiszta még a tekintet, egyenes még a gerinc, hitele van még a szónak, erős itt még a kézfogás és köszönnek egymásnak az emberek. Ez gazdag szegénységük titka, ezért mosoly az ország arcán a falu. Tőlünk függ, hogy gyönyörű szép magyar falvaink megmaradnak-e.

1. A Konferencia teljes mértékben egyetért és támogatja azt az utóbbi időben örvendően felerősödő folyamatot, mely a tudatos vidékpolitikára, a tudatos falumegújításra irányítja a figyelmet. Magyarország területének ugyanis 80%-a vidékies térség, e térségben lakik az ország lakosságának 50%-a. A *vidék* részben az ország egésze előtt álló hosszú távú célok megvalósulásának színtere, másrészt az ország egésze számára – így a városi társadalom számára is – új lehetőségeket kínál. A vidékpolitika célja elsődlegesen a vidéken élő emberek életminőségének javítása, azaz a lakóhelytől független esélyegyenlőség biztosítása. De célja a tudatos vidékpolitikának az ország területén élő növény- és állatvilág, a talajnak, víznek mint élő környezetnek karbantartása, az épített és a természetes környezet összhangjának őrzése. Ezek tudatosítására maguknak a főépítészeknek – társult települési főépítészeknek – is határozottabban kell törekedniük és ennek fontosságát tevékenységükben érvényre kell juttatni.
2. A falvak helyzetében csak akkor várható lényeges javulás, ha gyökeres változás következik be a velük foglalkozók szemléletében, a fejlesztésük és rendezésük során alkalmazott módszerekben. Ha falvaink sorsán változtatni akarunk, nem a helyreállításukat, hanem a *megújulásukat* kell elősegíteni a vidéki lakosság szociális

és kulturális identitásának erősítésével, a közösségfejlesztéssel; a regionális különbségeket és az ökológiai szempontokat figyelembe vevő gazdaságfejlesztéssel (nem a társadalom van a gazdaságért, hanem a gazdaság a társadaloméért) és munkahelyteremtéssel, a falu és a táj kapcsolatának megőrzésével, a történeti épületállomány védelmével, az új épületek környezetbe illesztésével és azok hagyományörző módon történő építésével.

3. A *falumegújítás* tartalmát mindenki számára egyértelművé kell tenni. Az a rurális térségek kistelepüléseinek olyan *komplex* és *programozott* tevékenysége, amely a településfejlesztési koncepcióra és településrendezési tervre alapozva, továbbá építve a falu hagyományaira és értékeire, egyúttal különös figyelmet szentelve a fenntartható fejlődés követelményeire, *integráltan* foglalkozik a település társadalmi és gazdasági problémáinak megoldásával, valamint a természeti és épített környezet védelmével és fejlesztésével.
4. A falvak megújulása ugyan elsősorban az ott élők ügye és ennek elősegítése az azokat irányító önkormányzatok feladata, de egyúttal nemzeti érdek is. Ki kell tehát dolgozni a vidékfejlesztési stratégia mint országos alapdokumentum önálló részeként a *Falumegújítási Programot*. Csak ez a keret rendezheti végre össze a téma komplexitásából fakadóan a szükséges tennivalókat, támaszkodva a nemzetközi tapasztalatokra is. Ennek érdekében *hatékony és intézményes* koordinációra van szükség a fejlesztés- és támogatáspolitikai összehangolásában, valamint ezeken a területeken *növelni kell a falumegújítást segítő forrásokat*.
5. Külön figyelmet kell fordítani az *aprófalvakra*, amelyeknek léte folyamatosan veszélyeztetett. Jövőjüket belső adottságaik, külső kapcsolatrendszerük, a lokális és nemzeti érdekek kiegyensúlyozott, összehangolt elemzése révén, velük együtt kell megfogalmazni.
6. Egy adott táj településeinek feltétlenül együtt kell működniük környezetük alakításában, formálásában és értékeinek megőrzésében. Annak érdekében, hogy a falvak kevésbé legyenek kiszolgáltatva az aktuális, önos érdekeket érvényesíteni akaró táj- és településformáló erőknek, igényeknek, biztosítani kell a közérdeket szolgáló önkormányzatok *összefogását és hatékony érdekérvényesítését*.

Túristvándi – Budapest, 2006. szeptember

Országos Főépítési Kollégium